

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ  
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД  
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ  
ВИЩА ШКОЛА ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ  
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ  
КАФЕДРА ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ І ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ**  
до виконання індивідуальних завдань  
з нормативної навчальної дисципліни  
циклу професійної та практичної підготовки

**ГРОШІ ТА КРЕДИТ**  
для студентів денної форми навчання

Галузь знань: 0305 Економіка та підприємництво  
Напрямок підготовки: 6.030501 Економічна теорія  
Спеціалізація: Економічна теорія (ЕТ)

Донецьк, 2012 р.  
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ  
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД  
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ  
ВИЩА ШКОЛА ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ  
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ  
КАФЕДРА ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ І ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ**  
до виконання індивідуальних завдань  
з нормативної навчальної дисципліни  
циклу професійної та практичної підготовки

**ГРОШІ ТА КРЕДИТ**  
для студентів денної форми навчання

Галузь знань: 0305 Економіка та підприємництво  
Напрямок підготовки: 6.030501 Економічна теорія  
Спеціалізація: Економічна теорія (ЕТ)

РОЗГЛЯНУТО:  
на засіданні кафедри  
економічної теорії і державного управління  
Протокол № 1 від 31 серпня 2012 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО:  
на засіданні  
навчально-видавничої ради ДонНТУ  
Протокол № \_\_\_ від «\_\_\_» \_\_\_\_\_ 20\_\_ р.

Донецьк, 2012 р.

УДК 336.7 (072)

Методичні рекомендації до виконання індивідуальних завдань з нормативної навчальної дисципліни циклу природничо-наукової та загальноекономічної підготовки «Гроші та кредит» для студентів денної форми навчання галузі знань 0305 Економіка та підприємництво напряму підготовки: 6.030501 Економічна теорія / Укл. М.В. Гордон. - Донецьк: ДонНТУ, 2012. – 13 с.

У методичних рекомендаціях викладено тематику індивідуальних завдань, умови вибору варіанта для виконання індивідуальних завдань з навчальної дисципліни «Гроші та кредит».

Укладач:

М.В. Гордон, к.е.н., доцент

Відповідальний за випуск

В.В. Дементьєв, д.е.н., професор

## Вступ

В умовах ринкової економіки особливо актуальними є питання про роль грошей, кредиту та банківської системи в цілому, що закладає підґрунтя економічних знань спеціалістів економічного профілю та визначає необхідність вивчення дисципліни «Гроші та кредит».

Виконання студентами індивідуальних завдань сприятиме формуванню у студентів вміння аналізувати та пояснювати зміни, що відбуваються, у сфері функціонування грошей, кредиту і банків і давати їм економічну оцінку.

Методичні рекомендації до виконання індивідуальних робіт підготовлено згідно навчального плану напряму підготовки 6.030501 Економічна теорія – ЕТ та робочої програми навчальної дисципліни «Гроші та кредит».

## Загальні положення

Індивідуальні завдання є однією з форм організації навчання у вищій школі, яка має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти одержують в процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці.

Індивідуальні завдання виконуються студентами самостійно під керівництвом викладачів.

Методичні рекомендації до виконання індивідуальних завдань з нормативної навчальної дисципліни «Гроші та кредит» розроблено з метою формування у студентів навичок творчо підходити к вирішенню дискусійних питань в області функціонування грошей, кредиту, банків, самостійно працювати з навчальною, монографічною літературою та періодичними виданнями.

Підсумком виконання індивідуального завдання з дисципліни «Гроші та кредит» є звіт за питаннями, вказаними Тематиці індивідуальних завдань. Загальний обсяг роботи визначається з розрахунку 1 сторінка на 1 год. індивідуальної роботи.

Робота оформлюється на стандартному папері формату А4 (210 x 297) з одного боку. Поля: верхнє, нижнє та лівє — 20 мм, правє — 10 мм. Робота може бути рукописною або друкованою і виконується українською мовою.

Перевірка індивідуальної роботи відбувається у терміни, спільно обумовлені студентом і викладачем.

В результаті виконання індивідуального завдання з дисципліни «Гроші та кредит» студенти *повинні знати*:

- що таке гроші і як вони виникли; які види та форми грошей існують;
- що таке попит на гроші та які чинники на нього впливають;
- чим визначається рівень позичкового відсотку;
- суть валютних відносин і валютних систем, їх вплив на національну економіку.

Виконав в повному обсязі завдання, майбутній спеціаліст *повинен уміти*:

- вільно орієнтуватися в теоретичних та практичних проблемах грошово-кредитного характеру;
- аналізувати поточну ситуацію на вітчизняному та зарубіжному грошово-кредитному ринку;
- прогнозувати майбутній розвиток грошово-кредитних відносин;
- обирати оптимальні шляхи вирішення конкретних виробничих завдань монетарного характеру тощо.

В результаті вивчення теоретичних питань студент *повинен мати уяву* про:

- суть та значення наукового спору різних наукових шкіл відносно економічної природи та ролі грошей в суспільному виробництві;
- вплив грошово-кредитної політики на економічний розвиток та її ефективність в ринкових умовах;
- механізм функціонування міжнародних валютних ринків та основи міжнародної грошово-кредитної політики.

В результаті розв'язання запропонованих задач студент *повинен мати навички* щодо:

- розрахунку кількості грошей, необхідних для обігу;
- визначення грошових агрегатів та розрахунку показників рівня монетизації;
- складання балансу центрального та комерційного банку;
- визначення кредитоспроможності позичальника;
- розрахунку простих та складних відсотків по депозитах.

## Тематика індивідуальних завдань з навчальної дисципліни

### «Гроші та кредит»

№ з/п	Тема курсу та тематика індивідуальних завдань	$O_{ij}$ max	$K_{ij}$	$\Sigma_{ij}$	Термін контролю
1	<b>Сутність і функції грошей</b>				2 тиждень
	1. Скласти тестові завдання з теми (2-3 до кожного питання плану практичного заняття).	10	2	0,1	
	2. Скласти глосарій до теми з 10 термінів.	10	2	0,1	
	3. Скласти схему «Процес виникнення грошей» та таблицю «Порівняльна характеристика функцій грошей в різних економічних школах».	10	4	0,1	
	4. Виконати завдання з теми 1 згідно варіанта	10	2	0,1	
<b>Разом за тему 1</b>		<b>100</b>	<b>10</b>		
2	<b>Грошовий обіг і грошові потоки</b>				4 тиждень
	1. Скласти тестові завдання з теми (2-3 до кожного питання плану практичного заняття).	10	2	0,1	
	2. Скласти глосарій до теми з 10 термінів.	10	2	0,1	
	3. Скласти схеми «Сутність грошового обігу», «Структура сукупного грошового обігу», «Структура грошової маси» та таблицю «Порівняльна характеристика грошових агрегатів в Україні та за кордоном».	10	2	0,1	
	4. Скласти таблицю або діаграму, що характеризує структуру грошової маси в грошовому обігу України.	10	2	0,1	
5. Виконати завдання з теми 2 згідно варіанта	10	2	0,1		
<b>Разом за тему 2</b>		<b>100</b>	<b>10</b>		
3	<b>Грошовий ринок</b>				6 тиждень
	1. Скласти тестові завдання з теми (2-3 до кожного питання плану практичного заняття).	10	2	0,1	
	2. Скласти глосарій до теми з 10 термінів.	10	2	0,1	
	3. Скласти схеми «Структура грошового ринку», «Чинники, що впливають на попит на гроші», «Чинники впливу на пропозицію грошей».	10	4	0,1	
	4. Виконати завдання з теми 3 згідно варіанта	10	2	0,1	
<b>Разом за тему 3</b>		<b>100</b>	<b>10</b>		
4	<b>Грошові системи</b>				7 тиждень
	1. Скласти тестові завдання з теми (2-3 до кожного питання плану практичного заняття).	10	2	0,1	
	2. Скласти глосарій до теми з 10 термінів.	10	2	0,1	
	3. Скласти схему «Типи грошових систем».	10	4	0,1	
	4. Виконати завдання з теми 4 згідно варіанта	10	2	0,1	

<b>Разом за тему 4</b>		<b>100</b>	<b>10</b>		
5	<b>Інфляція та грошові реформи</b>				8 тиждень
	1. Скласти тестові завдання з теми (2-3 до кожного питання плану практичного заняття).	10	2	0,1	
	2. Скласти глосарій до теми з 10 термінів.	10	2	0,1	
	3. Скласти схему «Форми прояву та типи інфляції».	10	4	0,1	
	4. Виконати завдання з теми 5 згідно варіанта	10	2	0,1	
<b>Разом за тему 5</b>		<b>100</b>	<b>10</b>		
6	<b>Валютний ринок і валютні системи</b>				9 тиждень
	1. Скласти тестові завдання з теми (2-3 до кожного питання плану практичного заняття).	10	2	0,1	
	2. Скласти глосарій до теми з 10 термінів.	10	2	0,1	
	3. Скласти схему «Етапи еволюції світової валютної системи».	10	4	0,1	
	4. Виконати завдання з теми 6 згідно варіанта	10	2	0,1	
<b>Разом за тему 6</b>		<b>100</b>	<b>10</b>		
7	<b>Кількісна теорія грошей та сучасний монетаризм.</b>				11 тиждень
	1. Скласти тестові завдання з теми (2-3 до кожного питання плану практичного заняття).	10	2	0,1	
	2. Скласти глосарій до теми з 10 термінів.	10	2	0,1	
	3. Підготувати реферативну доповідь на одну з тем: Сутність кількісної теорії грошей та причини її виникнення. «Трансакційний варіант» кількісної теорії грошей. «Кембриджська версія» кількісної теорії грошей. Внесок Дж. М. Кейнса у розроблення кількісної теорії грошей. Монетаризм та його сучасне застосування.	10	4	0,1	
	4. Виконати завдання з теми 7 згідно варіанта	10	2	0,1	
<b>Разом за тему 7</b>		<b>100</b>	<b>10</b>		
8	<b>Кредит у ринковій економіці</b>				12 тиждень
	1. Скласти тестові завдання з теми (2-3 до кожного питання плану практичного заняття).	10	2	0,1	
	2. Скласти глосарій до теми з 10 термінів.	10	2	0,1	
	3. Підготувати реферативну доповідь на тему: «Сутність та відмінності основних теорій кредиту».	10	4	0,1	
	4. Виконати завдання з теми 8 згідно варіанта	10	2	0,1	
<b>Разом за тему 8</b>		<b>100</b>	<b>10</b>		



9	<b>Фінансові посередники грошового ринку.</b> 1. Скласти глосарій до теми з 10 термінів. 2. Підготувати реферативну доповідь на одну з тем: Фінансове посередництво на грошовому ринку. Комерційні банки - провідні фінансові посередники на грошовому ринку України. Діяльність небанківських фінансово-кредитних установ в Україні. Банківська система України: особливості становлення та розвитку. 3. Виконати завдання з теми 9 згідно варіанта	10	4	0,1	13 тиждень
		10	4	0,1	
		10	2	0,1	
		<b>Разом за тему 9</b>	<b>100</b>	<b>10</b>	
10	<b>Центральні банки</b> 1. Скласти глосарій до теми з 10 термінів. 2. Скласти схеми: «Організаційна структура НБУ», «Основні задачі та функції НБУ». 3. Зробити аналіз ефективності монетарної політики НБУ за 3 роки. 4. Виконати завдання з теми 10 згідно варіанта	10	2	0,1	14 тиждень
		10	2	0,1	
		10	4	0,1	
		10	2	0,1	
<b>Разом за тему 10</b>		<b>100</b>	<b>10</b>		
11	<b>Комерційні банки.</b> 1. Скласти тестові завдання з теми (2-3 до кожного питання плану практичного заняття). 2. Скласти глосарій до теми з 10 термінів. 3. Скласти схему «Класифікація комерційних банків». 4. Виконати завдання з теми 11 згідно варіанта	10	2	0,1	15 тиждень
		10	2	0,1	
		10	4	0,1	
		10	2	0,1	
<b>Разом за тему 11</b>		<b>100</b>	<b>10</b>		
12	<b>Міжнародні валютно-кредитні установи та форми їх співробітництва з Україною</b> 1. Скласти тестові завдання з теми (2-3 до кожного питання плану практичного заняття). 2. Скласти глосарій до теми з 10 термінів. 3. Скласти схему «Основні інструменти фінансування, що застосовуються ЄБРР». 4. Виконати завдання з теми 12 згідно варіанта	10	2	0,1	16 тиждень
		10	2	0,1	
		10	4	0,1	
		10	2	0,1	
<b>Разом за тему 12</b>		<b>100</b>	<b>10</b>		

## Оцінювання успішності студента з виконання завдань індивідуальної роботи

Формування умов оцінювання успішності студента з виконання  $j$ -того завдання індивідуальної роботи.

Оцінка «0» не ставиться

Оцінка «1» означає, що завдання не виконано.

Оцінка «2» означає, що виконано менш 30% завдань теми.

Оцінка «3» означає, що виконано менш 50% завдань теми.

Оцінка «4» означає, що студентом виконано 100% завдань теми, проте продемонстровано поверхнєве ознайомлення з матеріалом теми.

Оцінка «5» означає, що завдання виконано на «задовільно» і містить неточності, або неправильні висновки.

Оцінка «6» означає, що у виконаному завданні є недоліки, які не вплинули особливо на висновки та відповіді.

Оцінка «7» означає, що матеріал засвоєно. Відповідь містить окремі помилки, але студент уміє застосовувати свої знання до аналізу кількісної сторони явищ і процесів.

Оцінка «8» означає, що матеріал засвоєно повністю. Студент показав уміння не тільки правильно висвітлювати отримані знання, але й використовувати їх для аналізу і оцінки кількісної сторони явищ і процесів. При цьому в відповіді є незначні недоліки.

Оцінка «9» означає, що студент показав уміння не тільки висвітлювати отримані знання, але і використовувати їх для аналізу і оцінки кількісної сторони явищ і процесів.

Оцінка «10» означає, що при виконанні завдання студент показав не тільки уміння висвітлювати отримані знання, а й продемонстрував здатність висловлювати та аргументувати власне ставлення до альтернативних поглядів на дане питання, уміння висловити свою точку зору чи аргументувати свою позицію з дискусійних питань.

За порушення учбового графіку при виконанні індивідуальної роботи передбачено штрафні санкції.

Так, за несвоєчасне виконання та захист індивідуального завдання з кожної теми передбачено штрафні санкції  $Ш_{ij}$  в розмірі 0,1.

Таким чином, оцінка успішності студента « $O_{ij}$ » з виконання  $j$ -того завдання  $i$ -того виду індивідуальної роботи з урахуванням штрафних санкцій розраховується за формулою:

$$O_{ij} = O_{ij} * (1 - Ш_{ij}).$$

Кожне  $j$ -те завдання  $i$ -того виду індивідуальної роботи студента має різну питому вагу у формуванні фахових знань студента з навчальної дисципліни «Гроші та кредит». У зв'язку з цим питома вага кожного  $j$ -того завдання  $i$ -того виду індивідуальної роботи студента ранжується за допомогою коефіцієнта вагомості  $j$ -того завдання  $i$ -того виду індивідуальної роботи студента -  $K_{ij}$ .

Коефіцієнти  $K_{ij}$  визначаються від «1» до «10», але їх загальна сума повинна дорівнювати «10».

$$\sum_{j=1}^{H_{ij}} K_{ij} = 10$$

Коефіцієнт вагомості  $j$ -того завдання  $i$ -того виду індивідуальної роботи студента -  $K_{ij}$  наведено в таблиці тематики індивідуальних завдань з навчальної дисципліни «Гроші та кредит».

Таким чином, якщо з кожного  $j$ -того завдання  $i$ -того виду роботи, яке має коефіцієнт вагомості  $K_{ij}$ , викладачем студенту визначена оцінка  $O_{ij}$ , можна розрахувати поточну успішність студента з виконання індивідуального завдання з кожної теми:

$$O_i = \sum_{j=1}^{H_i} O_{ij} \times K_{ij} .$$

Загальна оцінка з виконання індивідуальної роботи визначається як середня арифметична виконання завдань з кожної теми:

$$O_{ind.} = \frac{\sum_{i=1}^{12} O_i}{12} .$$

Коефіцієнт вагомості індивідуальної роботи  $K_{ind.}$  в складі підсумкової оцінки з дисципліни «Гроші та кредит» дорівнює 0,2.

### Базова

1. Закон України «Про Національний банк України» від 20.05.1999 № 679-XIV [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/679-14>

2. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» від 23.02.2006 № 3480-IV [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>

3. Постанова Правління Національного банку України «Про деякі питання регулювання грошово-кредитного ринку» від 19.06.2012 № 248 [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : [zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v\\_248500-12](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v_248500-12)

4. Постанова Правління Національного банку України «Про затвердження Положення про порядок формування обов'язкових резервів для банків України та філій іноземних банків в Україні» від 16.03.2006 № 91 [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0312-06>

5. Постанова Правління Національного банку України «Про затвердження Положення про процентну політику Національного банку України» від 18.08.2004 № 389 [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1092-04>

6. Постанова Правління Національного банку України «Про регулювання грошово-кредитного ринку» від 21.03.2012 № 102 [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0102500-12>

7. Гроші та кредит : Підручник / Савлук Михайло Іванович [и др.] ; М.І. Савлук, А.М. Мороз, М.Ф. Пуховкіна та ін. ; За заг. ред. М.І. Савлука ; Київ. нац. екон. ун-т, Укр. фін.-банк. школа. - 3-тє вид., переробл. і допов. - К. : КНЕУ, 2004. – 598 с. : табл., схем.

8. Демківський, А.В. Гроші та кредит : навчальний посібник для ВНЗ / Демківський Анатолій Васильович ; А.В. Демківський. - К. : Дакор, 2007. – 528 с.

9. Івасів, Б.С. Гроші та кредит : Підручник для ВНЗ / Івасів Богдан Степанович ; Б.С. Івасів ; Терноп. Нац. екон. ун-т. – Вид 3-тє, змін. й допов. - Тернопіль : Карт-бланш ; К.: Кондор, 2008.– 528 с.

10. Михайловська, І.М. Гроші та кредит : навчальний посібник для ВНЗ / І. М. Михайловська, К. Л. Ларіонова ; І.М. Михайловська, К.Л. Ларіонова. - Л. : Новий Світ-2000, 2011. – 432 с.

11. Щетинін А.І. Гроші та кредит : підручник для ВНЗ / Щетинін Анатолій Іванович; А.І. Щетинін. - Вид. 4-тє, переробл. та допов. - К. : ЦУЛ, 2010. – 440 с.

### Допоміжна

1. Алексеев, І.В. Гроші та кредит : навчальний посібник / Алексеев Ігор Валентинович, Колісник Марія Костянтинівна ; І.В. Алексеев, М.К. Колісник. - К. : Знання, 2009. – 253 с.

2. Гроші та кредит : Навч.-метод. посібник для самостійного вивчення дисципліни / Мирун Микола Іванович [и др.] ; М.І. Мирун, М.І. Савлук, І.М. Лазепко та ін.; Київ. нац. екон. ун-т. - 2-ге вид., переробл. і допов. - К. : КНЕУ, 2002. – 124 с.

3. Коваленко, Д.І. Гроші та кредит: теорія і практика : навчальний посібник для ВНЗ / Коваленко Дмитро Іванович ; Д.І. Коваленко ; Київ. нац. ун-т технологій та дизайну. - 3-тє вид., допов. та перероб. - К. : ЦУЛ, 2011. – 352 с.

4. Круш, П.В. Гроші та кредит : навчальний посібник для ВНЗ / Круш Петро Васильович, Алексєєв Вячеслав Борисович ; П.В. Круш, В.Б. Алексєєв ; Нац. техн. ун-т України «Київ. політехн. ін-т». - К. : Центр учбової літератури, 2010. – 216 с.

5. Семко, Т.В. Гроші та кредит у схемах і таблицях : навчальний посібник для ВНЗ / Т. В. Семко, М. В. Руденко ; Т.В. Семко, М.В. Руденко ; Кременчуц. держ. політехн. ун-т. - К. : ЦНЛ, 2006. – 158 с.

### **Інформаційні ресурси**

1. Верховна рада України. Офіційний веб-портал. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua>

2. Національний банк України. Офіційне Інтернет-представництво. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>

2. Державна служба статистики України. Офіційний веб-сайт. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

3. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. – Режим доступу: <http://www.nssmc.gov.ua>